

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 96/2025-18

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu Jany Baricovej (sudkyňa spravodajkyňa) a sudcov Miroslava Duriša a Miloša Maďara v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ], zastúpenej Mgr. Janou Hoksovou, advokátkou, J. Kalinčiaka 13, Volkovce, proti rozsudku Krajského súdu v Nitre sp. zn. 6Co/16/2022 z 26. januára 2023 a rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 5Cdo/137/2023 z 30. mája 2024 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľky a skutkový stav veci

1. Sťažovateľka sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 17. septembra 2024 domáha vyslovenia porušenia svojich základných práv podľa čl. 19 ods. 2, čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a práva podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“) rozsudkom Krajského súdu v Nitre (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 6Co/16/2022 z 26. januára 2023 a rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 5Cdo/137/2023 z 30. mája 2024. Navrhuje napadnutý rozsudok krajského súdu a napadnutý rozsudok najvyššieho súdu zrušiť a vec im vrátiť na ďalšie konanie. Okrem toho žiada priznať náhradu trov konania pred ústavným súdom.

2. Z ústavnej sťažnosti a k nej pripojenej prílohy vyplýva, že predmetom rozhodovania všeobecných súdov bol spor medzi sťažovateľkou (žalobkyňou) a [REDAKOVANÉ] (žalovaným) o určenie, že nehnuteľnosť – prístavba rodinného domu bez súpisného čísla – nachádzajúca v katastrálnom území [REDAKOVANÉ] patrí do dedičstva po [REDAKOVANÉ], zomrelej 9. 6. 2011

(poručiiteľke). Sťažovateľka v žalobe tvrdila, že k platnému prevodu vlastníckeho práva k prístavbe na základe darovacej zmluvy uzavretej 6. júna 2000 medzi [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ] (darcami) a žalovaným (obdarovaným) nedošlo, keďže prístavba nebola uvedená v darovacej zmluve. S uvedeným tvrdením sťažovateľky žalovaný nesúhlasil, považujúc tento právny úkon za platný.

3. Okresný súd Nitra (ďalej len „okresný súd“) v poradí prvým rozsudkom sp. zn. 18C/53/2016 z bližšie neoznačeného dňa žalobe sťažovateľky vyhovel. Na základe odvolania žalovaného krajský súd uznesením č. k. 6Co/24/2019-194 z 31. januára 2020 rozsudok okresného súdu zrušil, pričom mu nariadil posúdiť, či sporná prístavba je súčasťou rodinného domu alebo tvorí samostatnú vec, keďže vzhľadom na nezrozumiteľnú identifikáciu predmetu daru v darovacej zmluve nie je možné jednoznačne zistiť vôľu darcov (§ 37 Občianskeho zákonníka).

4. Okresný súd v poradí druhým rozsudkom č. k. 18C/53/2016-286 z 29. novembra 2021 určil, že sporná nehnuteľnosť v podiele 1/2 patrí do dedičstva po poručiiteľke. Okresný súd z darovacej zmluvy zistil, že predmetom darovania boli nehnuteľnosti – pozemok (zastavaná plocha), rodinný dom a pozemok (záhrada) – nachádzajúce sa v katastrálnom území [REDAKOVANÉ], ktorých hodnota bola určená znaleckým posudkom. Až 21. septembra 2015 žalovaný požiadal príslušný orgán verejnej správy o zápis vlastníckeho práva k prístavbe do katastra nehnuteľností. Okresný súd tak nepovažoval za preukázané nad všetky pochybnosti existenciu vôle darcov previesť do vlastníctva žalovaného prístavbu. Obhliadkou na mieste samom zistil, že prístavba nie je priechodná s pôvodnou časťou domu, ale je samostatnou bytovou jednotkou so samostatným vchodom, ktorá je na hlavnú stavbu zapojená prípojkami elektroinštalácie a ústredným vykurovaním, pričom tieto inžinierske siete je možné oddeliť. Skutočnosť, že do ohodnotenia nehnuteľností znaleckým posudkom bola zahrnutá aj prístavba, podľa názoru okresného súdu neznamena, že táto bola aj predmetom darovania. Z kolaudačného rozhodnutia príslušného orgánu verejnej správy z 20. mája 2015 vyplynulo, že „prístavba bola ako samostatná stavba zapísaná bez súpisného čísla a pokiaľ by bola súčasťou pôvodnej stavby, nebolo dôvodné ju zapisovať ako samostatnú bytovú jednotku“, preto okresný súd žalobe vyhovel.

5. Proti rozsudku okresného súdu žalovaný podal odvolanie, v ktorom namietal, že na základe vykonaných dôkazov súd dospel k nesprávnym skutkovým zisteniam a vec nesprávne právne posúdil. Uviedol, že súčasťou spisového materiálu vkladového konania pred príslušným orgánom verejnej správy bol aj znalecký posudok, ktorý tvoril prílohu darovacej zmluvy, ktorým sa však okresný súd vôbec nezaoberal, hoci z neho jasne vyplýva, že prístavba nie je samostatnou vecou, keďže je pripojená na existujúce prípojky rodinného domu, tieto inžinierske siete nie je možné oddeliť, inak bude prístavba nefunkčná. Žalovaný namietal, že okresný súd neprihliadal na vyjadrenie [REDAKOVANÉ], že prejav vôle darcov zahŕňal aj prístavbu. Žalovaný ďalej uviedol, že niekoľko rokov platí daň z nehnuteľností, do ktorej je zahrnutá aj prístavba. Prílohami odvolania žalovaného boli cenové ponuky týkajúce sa nákladovosti oddelenia inžinierskych sietí v oboch stavbách, platobný výmer a poštová poukážka.

6. Sťažovateľka vo vyjadrení k odvolaniu žalovaného uviedla, že rozsudok okresného súdu považuje za vecne správny. S poukazom na zásadu koncentrácie konania sťažovateľka namietala, že krajský súd by nemal prihliadať na žalovaným predložené listinné dôkazy týkajúce sa nákladovosti oddelenia inžinierskych sietí v oboch stavbách, pretože boli predložené oneskorene.

7. Krajský súd súlade s § 385 ods. 1 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“) nariadil vo veci odvolacie pojednávanie, pretože bol toho názoru, že je potrebné zopakovať dokazovanie. Po zopakovaní dokazovania prečítaním listinných dôkazov vrátane návrhu na vklad vlastníckeho práva, ktorý žalovaný predložil okresnému súdu 12. júna 2000 (č. 1. 279 súdneho spisu), krajský súd mal za preukázané, že prílohou uvedeného návrhu bol znalecký posudok oceňujúci rodinný dom aj prístavbu k nemu ako predmet daru, ktorý okresný súd žiadnym spôsobom nevyhodnotil, preto dospel k nesprávnym skutkovým záverom, čo v konečnom dôsledku viedlo k tomu, že vo veci samej vyslovil nesprávny právny záver. V znaleckom posudku bola prístavba samostatne ohodnotená, pričom výmera prevádzaných nehnuteľností zodpovedala výmere nehnuteľností aj s prístavbou. V spojení s čestným prehlásením darcu – otca žalovaného, ktorý jednoznačne potvrdil, že spolu s manželkou chceli žalovanému darovať aj prístavbu, krajský súd dospel k jednoznačnému záveru, že predmetom darovacej zmluvy bola aj prístavba. Z uvedených dôvodov napadnutým rozsudkom zmenil rozsudok okresného súdu tak, že žalobu zamietol.

8. Proti rozsudku krajského súdu sťažovateľka podala dovolanie, ktorého prípustnosť vyvodzovala z § 421 ods. 1 písm. a) CSP, tvrdiac, že rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, tieto však konkrétne nešpecifikovala. Poukázala len na to, že okresný prokurátor v konaní vedenom pod sp. zn. Pd 18/2016/4403 ešte v roku 2016 konštatoval, že z darovacej zmluvy nevyplýva prejav vôle darcov darovať žalovanému aj prístavbu. Podobne krajský súd, disponujúc darovacou zmluvou a znaleckým posudkom už vo svojom pôvodnom zrušujúcom rozhodnutí, dospel k záveru, že kvôli nezrozumiteľnej identifikácii predmetu daru v darovacej zmluve nie je možné jednoznačne zistiť vôľu darcov (bod 3), a teda „*už posudzoval určitost a zrozumiteľnosť právneho úkonu a stotožnil sa s tým, že je nutné aplikovať § 120 ods. 1 Občianskeho zákonníka v posúdení, či sporná prístavba je súčasťou veci a rodinný dom mohol byť prevedený len s ňou, alebo aj bez nej*“. Sťažovateľka v dovolaní uplatnila ako dovolací dôvod aj vadu zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f) CSP v podobe námietok k dokazovaniu a hodnoteniu dôkazov krajským súdom.

9. Najvyšší súd napadnutým rozsudkom dovolanie (ako celok) zamietol podľa § 448 CSP ako nedôvodné.

9.1. Vychádzajúc z judikatúry ústavného súdu (I. ÚS 468/2023, IV. ÚS 15/2021 a I. ÚS 336/2019) najvyšší súd napriek snahe autenticky porozumieť dovolaniu dospel k záveru, že sťažovateľka v ňom nevymedzila právnu otázku, od vyriešenia ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu a pri riešení ktorej sa odvolací súd mal odkloniť od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu spôsobom umožňujúcim jej dovolací prieskum, rovnako neoznačila ustálenú rozhodovaciu prax dovolacieho súdu, od ktorej sa mal odvolací súd pri riešení právnej otázky, od vyriešenia ktorej by záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu (ak by ju dovolateľka riadne vymedzila) odkloniť, resp. rozhodnutia dovolacieho súdu, v ktorých by bola právna otázka (ak by ju dovolateľka jasne vymedzila) rozhodovaná rozdielne. Z uvedených dôvodov najvyšší súd dovolanie v tejto časti odmietol podľa § 447 písm. f) CSP ako dovolanie, v ktorom dovolacie dôvody nie sú vymedzené spôsobom uvedeným v § 431 až § 435 CSP.

9.2. K vade zmätočnosti tvrdenej sťažovateľkou týkajúcej sa dokazovania a hodnotenia dôkazov krajským súdom najvyšší súd uviedol, že krajský súd zmenou rozsudku súdu prvej inštancie

neporušil právo sťažovateľky na spravodlivý proces, ale napravil pochybenie okresného súdu, ktorého sa dopustil v procese dokazovania. Krajský súd vychádzal z iného dokazovaním zisteného skutkového stavu oproti skutkovému stavu preukázanému v čase vydania jeho skoršieho zrušujúceho rozhodnutia (bod 3), keď sa v súdnom spise nenachádzal listinný dôkaz – návrh na vklad vlastníckeho práva do katastra nehnuteľností a jeho príloha – znalecký posudok, pričom zohľadnil ďalší dôkaz – čestné prehlásenie darcu – otca žalovaného, že spolu s manželkou chceli žalovanému darovať aj prístavbu. Najvyšší súd nemal pochybnosti o tom, že krajský súd založil svoje rozhodnutie na skutkovom stave zistenom výlučne z dôkazov, ktoré boli predložené v prvoinštančnom konaní (t. j. ešte pred odvolacím konaním). K všeobecnému poukazu sťažovateľky na princíp akcesority hlavnej veci a jej súčasti najvyšší súd všeobecne uviedol, že ak je prístavba súčasťou hlavnej veci, potom sleduje jej osud aj v prípade prevodu vlastníctva.

II.

Argumentácia sťažovateľky

10. Sťažovateľka v ústavnej sťažnosti [čl. 127 ústavy a § 122 a nasl. zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“)] opakuje argumenty, ktoré uplatnila v odvolacom konaní aj dovolacom konaní s tým, že legitímne očakávala, že vo veci samej bude úspešná, keďže krajský súd vo svojom pôvodnom zrušujúcom rozhodnutí dospel k záveru, že kvôli nezrozumiteľnej identifikácii predmetu daru v darovacej zmluve nie je možné jednoznačne zistiť vôľu darcov (bod 3). Okresný súd následne po vykonanom dokazovaní dospel k záveru, že prístavba je samostatnou stavbou oddeliteľnou od hlavnej stavby, a teda v zmysle pokynov krajského súdu vyhovel žalobe v plnom rozsahu, pričom pred vyhlásením rozsudku vyhlásil dokazovanie za skončené. Žalovaný v rámci podaného odvolania predkladal odvolaciemu súdu ďalšie dôkazy, na ktoré už ale v konaní prihliadané byť nemalo, keďže zo strany žalovaného boli predložené v rozpore so zákonom a oneskorene. K dokladom predloženým žalovaným spolu s odvolaním sťažovateľka opätovne uviedla, že tieto nepreukazujú, že by neexistovala možnosť oddelenia prístavby od rodinného domu.

11. Ústavnú sťažnosť sťažovateľka doplnila 18. septembra 2004 o rukou písaný list, v ktorom uviedla, že o darovaní nehnuteľností svojimi rodičmi žalovanému v roku 2000 nevedela, hoci v prístavbe žila mnoho rokov predtým aj so svojou rodinou a dosiaľ tam má trvalý pobyt. Dozvedela sa to až v priebehu dedičského konania po poručiťke, pričom nie z vlastnej viny prišla o domov a hrozí jej, že skončí na ulici.

12. Uvedené skutočnosti podľa názoru sťažovateľky zakladajú porušenie jej základného práva na ochranu pred neoprávneným zasahovaním do súkromného a rodinného života, základného práva vlastniť majetok a dediť, práva na ochranu majetku, základného práva na súdnu ochranu, ako aj práva na spravodlivé súdne konanie krajským súdom a najvyšším súdom.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

13. Podstatou ústavnej sťažnosti je námietka porušenia základných práv sťažovateľky podľa čl. 19 ods. 2, čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 ústavy, práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a práva podľa čl. 1

dotankového protokolu rozsudkom krajského súdu sp. zn. 6Co/16/2022 z 26. januára 2023 (bod 7) a rozsudkom najvyššieho súdu sp. zn. 5Cdo/137/2023 z 30. mája 2024 (body 9 až 9.2.).

III.1. K namietanému porušeniu základných práv sťažovateľky podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 ústavy a jej práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a práva podľa čl. 1 dodatkového protokolu napadnutým rozsudkom krajského súdu:

14. Z čl. 127 ods. 1 ústavy vyplýva, že systém ústavnej ochrany základných práv a slobôd je rozdelený medzi všeobecné súdy a ústavný súd, pričom právomoc všeobecných súdov je ústavou založená primárne („... ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd“) a právomoc ústavného súdu len subsidiárne, t. j. na princípe subsidiarity. Zmysel a účel subsidiárneho postavenia ústavného súdu pri ochrane základných práv a slobôd spočíva v tom, že ochrana ústavnosti nie je a ani podľa povahy veci nemôže byť výlučne úlohou ústavného súdu, ale je úlohou všetkých orgánov verejnej moci v rámci im zverených kompetencií. Právomoc ústavného súdu predstavuje v tomto kontexte *ultima ratio* inštitucionálny mechanizmus, ku ktorého uplatneniu dôjde až v prípade nefunkčnosti všetkých ostatných orgánov verejnej moci, ktoré sa na ochrane ústavnosti podieľajú. Opačný záver by znamenal popretie princípu subsidiarity právomoci ústavného súdu, ktorého právne dôsledky sú premietnuté do § 56 ods. 2 a § 132 ods. 1 zákona o ústavnom súde (IV. ÚS 170/2022, III. ÚS 678/2021, I. ÚS 695/2022).

15. Konaním a rozhodovaním všeobecných súdov je teda ústavný súd oprávnený zaoberať sa len vtedy, ak sa ústavnou sťažnosťou namieta porušenie takých základných práv alebo slobôd, ktorým nebola poskytnutá účinná ochrana. Účinnú ochranu základných práv a slobôd (okrem iného) predstavuje opravný prostriedok, ktorý má fyzická osoba alebo právnická osoba k dispozícii vo vzťahu k tomu základnému právu alebo slobode, ktorých porušenie namieta a ktorý jej umožňuje odstrániť ten stav, v ktorom vidí porušenie svojho základného práva alebo slobody (m. m. I. ÚS 36/96).

16. Sťažovateľka podala proti rozsudku krajského súdu mimoriadny opravný prostriedok – dovolanie (bod 8), v ktorom uplatnila v zásade totožnú argumentáciu ako v ústavnej sťažnosti, jej dovolacími námietkami sa najvyšší súd riadne zaoberal a následne vo veci meritórne rozhodol.

17. Právomoc najvyššieho súdu na preskúmanie rozsudku krajského súdu v tejto časti vylučuje právomoc ústavného súdu na prerokovanie ústavnej sťažnosti, preto bolo potrebné ústavnú sťažnosť sťažovateľky v tejto časti odmietnuť podľa § 56 ods. 2 písm. a) zákona o ústavnom súde pre nedostatok právomoci ústavného súdu na jej prerokovanie.

III.2. K namietanému porušeniu základných práv sťažovateľky podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 ústavy a jej práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a práva podľa čl. 1 dodatkového protokolu napadnutým rozsudkom najvyššieho súdu:

18. Vo vzťahu k napadnutému rozsudku najvyššieho súdu ústavný súd v prvom rade zdôrazňuje, že otázka posúdenia, či v konkrétnej veci sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, patrí v rámci takého konania do výlučnej právomoci dovolacieho súdu, nie do právomoci ústavného súdu, ktorý nie je alternatívou ani mimoriadnou opravnou inšinciou vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov. Je preto vecou najvyššieho súdu určovať si koncepciu interpretácie prípustnosti mimoriadnych opravných prostriedkov, a to za predpokladu,

že táto nie je nepriateľská z hľadiska ochrany základných práv a slobôd. Z ústavného hľadiska je podmienkou, aby takáto interpretácia nebola svojvoľná alebo formalistická a aby bola čo najstálejšia, a teda súladná s právom na súdnu ochranu (II. ÚS 398/08, II. ÚS 65/2010).

19. Arbitrárnosť a zjavná neodôvodnenosť rozhodnutí všeobecných súdov je najčastejšie daná rozporom súvislostí ich právnych argumentov a skutkových okolností prerokúvaných prípadov s pravidlami formálnej logiky alebo absenciou jasných a zrozumiteľných odpovedí na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu (IV. ÚS 115/03, III. ÚS 209/04).

20. Konaním a rozhodovaním všeobecných súdov je teda ústavný súd oprávnený zaoberať sa len vtedy, ak sa ústavnou sťažnosťou namieta porušenie takých základných práv alebo slobôd, ktorým nebola poskytnutá účinná ochrana. Účinnú ochranu základných práv a slobôd (okrem iného) predstavuje opravný prostriedok, ktorý má fyzická osoba alebo právnická osoba k dispozícii vo vzťahu k tomu základnému právu alebo slobode, ktorých porušenie namieta a ktorý jej umožňuje odstrániť ten stav, v ktorom vidí porušenie svojho základného práva alebo slobody (m. m. I. ÚS 36/96).

21. Vychádzajúc z uvedeného, ústavný súd zameril svoju pozornosť na to, či najvyšší súd pri rozhodovaní o dovolaní sťažovateľky ústavne akceptovateľným spôsobom vysvetlil dôvody, pre ktoré ho zamietol, a teda či účinky jeho dovolacej právomoci boli zlučiteľné s právom sťažovateľky ako strany sporu na prístup k súdu a súčasne či zo strany najvyššieho súdu došlo k splneniu požiadaviek kladených na náležité odôvodnenie súdneho rozhodnutia, a to so zreteľom na už uvedené východiská a možnosti ústavného prieskumu napadnutého uznesenia.

22. Vzhľadom na predmet rozhodovania všeobecných súdov (bod 2) ústavný súd uvádza, že § 120 Občianskeho zákonníka, ktorého aplikácie sa sťažovateľka domáhala, vymedzuje pojem súčasť veci tak, že súčasťou veci je všetko, čo k nej podľa jej povahy patrí a nemôže byť oddelené bez toho, že by sa tým vec znehodnotila. Súčasť veci nie je spravidla spôsobilým predmetom samostatných občianskoprávných vzťahov; ako vyplýva z vymedzenia obsiahnutého v § 120 ods. 1 Občianskeho zákonníka, má právne osudy hlavnej veci, ktorá patrí vlastníkovi. Keďže v dôsledku fyzického spojenia, hoci aj skôr samostatnej veci sa jedna vec stane súčasťou inej hlavnej veci (a tak stratí znaky, ktoré ju ako vec v právnom zmysle individualizujú), vlastníctvo súčasti nadobudne vlastník veci aj vtedy, ak náklady na zabudovanie, prípadne aj na zabezpečenie súčasti vynaložila osoba odlišná od vlastníka hlavnej veci (R 4/1992).

23. Vo vzťahu k námietke sťažovateľky o porušení zásady koncentrácie konania, ktorej (podľa jej názoru) najvyšší súd nevenoval dostatočnú pozornosť, ústavný súd poukazuje na to, že účelom a zmyslom koncentrácie v civilnom sporovom konaní (§ 153 a § 154 CSP) je najmä prispieť k naplneniu princípu procesnej ekonómie vrátane rýchlosti konania, zabrániť zdržiavaniu konania a motivačne pôsobiť na strany sporu, aby procesné úkony vykonávali včas. Procesný úkon nie je vykonaný včas, ak ho strana sporu mohla vykonať skôr (objektívne hľadisko), ak by konala starostlivo (subjektívne hľadisko). Toto pravidlo je *lex generalis*. Neaplikuje sa, ak osobitná právna úprava poskytuje strane sporu lehotu na vykonanie určitého procesného úkonu. Ak neexistujú osobitné dôvody, v zásade platí, že predloženie skutkových tvrdení alebo dôkazných návrhov až na pojednávaní nie je včasné, pretože by to mohlo znamenať zmarenie účelu už nariadeného pojednávania a požiadavku na vytýčenie ďalšieho pojednávania. Včasnosť predloženia prostriedkov

procesného útoku a prostriedkov procesnej obrany vyhodnocuje v okolnostiach konkrétneho prípadu súd a je ponechané na jeho úvahe, či prípadné omeškanie procesného úkonu ospravedlní alebo či prijme procesnú sankciu, ktorá spočíva v tom, že na procesný úkon neprihliadne, a tým mu neprizná procesné účinky. Sudcovská koncentrácia konania podľa § 153 CSP (na rozdiel od zákonnej koncentrácie konania) je teda v diskrečnej právomoci súdu. O tom, či súd omeškaný procesný úkon strany ospravedlní alebo nie, nevydáva procesné uznesenie. V odôvodnení rozsudku vo veci samej však vysvetlí, že na procesný úkon strany neprihliadol a z akých dôvodov (bližšie pozri Števček, M., Ficová, S., Baricová, J., Mesiarkinová, S., Bajánková, J., Tomašovič, M., a kol. *Civilný sporový poriadok. Komentár*. Praha : C. H. Beck. 2016. s. 623 – 631, ako aj uznesenie ústavného súdu sp. zn. I. ÚS 33/2021 z 26. januára 2021, ZNaU 70/2021)

24. Po preskúmaní odôvodnenia napadnutého rozsudku najvyššieho súdu v kontexte obsahu dovolania podaného sťažovateľkou ústavný súd konštatuje, že nezistil žiadnu skutočnosť, ktorá by signalizovala svojvoľný postup najvyššieho súdu (v medziach posudzovanej prípustnosti dovolania, pozn.) nemajúci oporu v procesnom kódexe – Civilnom sporovom poriadku. Najvyšší súd primeraným spôsobom aplikoval na vec vzťahujúce sa procesné normy týkajúce sa dovolania a náležite odôvodnil napadnutý rozsudok, pričom jasne uviedol, že krajský súd založil svoje rozhodnutie na skutkovom stave zistenom výlučne z dôkazov, ktoré boli predložené v prvoinštančnom konaní (t. j. ešte pred odvolacím konaním). V tomto kontexte neobstojí tvrdenie sťažovateľky o porušení zásady koncentrácie konania, keďže prílohy odvolania žalovaného (bod 5), ktoré podľa názoru sťažovateľky nepreukazovali to, že by neexistovala možnosť oddelenia prístavby od rodinného domu (bod 6), neboli pre rozhodnutie krajského súdu relevantné. V okolnostiach posudzovaného prípadu tak neostala nezodpovedaná žiadna právna otázka podstatná pre rozhodnutie o merite veci. Sťažovateľka napokon nepoprela, že právnu otázku, od ktorej vyriešenia záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu, v dovolaní nevymedzila ani neuviedla relevantnú judikatúru dovolacieho súdu.

25. Základné právo na súdnu ochranu nemožno stotožňovať s procesným úspechom, z čoho vyplýva, že všeobecný súd nemusí rozhodovať v súlade so skutkovým a právnym názorom účastníkov konania (strán sporu) vrátane ich dôvodov a námietok. Procesný postoj účastníka konania (strany sporu) zásadne nemôže bez ďalšieho implikovať povinnosť všeobecného súdu akceptovať jeho návrhy, procesné úkony a obsah opravných prostriedkov a rozhodovať podľa nich. Všeobecný súd je však povinný na tieto procesné úkony primeraným, zrozumiteľným a ústavne akceptovateľným spôsobom reagovať v súlade s platným procesným poriadkom, a to aj pri rešpektovaní druhu civilného procesu, v ktorom účastník konania (strana sporu) uplatňuje svoje nároky alebo sa bráni proti ich uplatneniu, prípadne štádia civilného procesu (m. m. IV. ÚS 329/04, II. ÚS 106/05, III. ÚS 32/07, III. ÚS 302/09, III. ÚS 75/2010).

26. V danej skutkovej a procesnej situácii nemožno uvažovať ani o existujúcom vlastníckom práve sťažovateľky, prípadne o legitímnom očakávaní, ktoré by *ratione materiae* spadalo do rámca čl. 20 ods. 1 ústavy a čl. 1 dodatkového protokolu, ktorých porušenie namieta v ústavnej sťažnosti. „Článkom 20 ods. 1 ústavy sa vlastníčkovi priznáva len ochrana majetku, ktorý nadobudol v súlade s platným právnym poriadkom.“ (PL. ÚS 33/95) „Tento článok Ústavy Slovenskej republiky nevyhlasuje za základné ľudské právo vlastníctvo samotné, ale právo byť vlastníkom, t. j. právo nadobúdať vlastníctvo. Vzťahuje sa na štátnych občanov Slovenskej republiky, cudzincov, právnické osoby slovenské i zahraničné, a aj štát. Výklad tohto ustanovenia však neznamená,

že každý má právo vlastníť akýkoľvek majetok... Uvedené ustanovenie Ústavy Slovenskej republiky treba vykladať tak, že každý má právo vlastníť majetok, ktorý ústavou alebo zákonom Slovenskej republiky nie je z tohto vlastníctva vylúčený.“ (PL. ÚS 38/95) Aj posudzovanie Európskeho súdu pre ľudské práva je v tomto smere kazuistické. «Všeobecné pravidlo znie, že ak bolo určité majetkové právo priznané právoplatným rozhodnutím vnútroštátneho orgánu, ktoré je vykonateľné, potom ide o „majetok“ v zmysle čl. 1 Protokolu č. 1.». (Kmec, J., Kosař, D., Kratochvíl, J., Bobek, M. *Evropská úmluva o lidských právech. Komentář*. Praha. C.H. Beck, 2012. s. 1261.). V posudzovanom prípade sťažovateľka existenciu majetku alebo práva majetkového charakteru dotknutého napadnutým rozsudkom najvyššieho súdu nepreukázala.

27. Medzi napadnutým rozsudkom najvyššieho súdu a obsahom základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 ústavy, práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a práva podľa čl. 1 dodatkového protokolu neexistuje taká príčinná súvislosť, na základe ktorej by ústavný súd po prípadnom prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie mohol reálne dospieť k záveru o ich porušení. Na základe uvedeného ústavnu sťažnosť sťažovateľky v tejto časti odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

III.3. K namietanému porušeniu základného práva sťažovateľky podľa čl. 19 ods. 2 ústavy napadnutým rozsudkom krajského súdu a napadnutým rozsudkom najvyššieho súdu:

28. Ústavný súd konštatuje, že ústava bližšie nedefinuje pojem „súkromný a rodinný život“. Ustanovením čl. 19 ods. 2 ústavy sa zaručuje ochrana nemateriálnych hodnôt súkromnej povahy. Týmto ustanovením sa nezaručuje absolútna ochrana súkromného a rodinného života, ale priznáva sa len ochrana pred neoprávneným zasahovaním do súkromného a rodinného života. Ústava teda umožňuje také zásahy do súkromného a rodinného života, ktoré sú oprávnené (II. ÚS 1/97). Keďže základné práva a slobody podľa ústavy je potrebné vykladať a uplatňovať v zmysle medzinárodných zmlúv o ľudských právach a základných slobodách (PL. ÚS 5/93, PL. ÚS 15/98), ústavný súd pri vymedzení obsahu uvedených pojmov prihliada aj na príslušnú judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva týkajúcu sa predovšetkým čl. 8 ods. 1 dohovoru, ktorý každému zaručuje právo na rešpektovanie jeho súkromného a rodinného života, obydlia a korešpondencie (PL. ÚS 10/2008).

29. Sťažovateľka v ústavnej sťažnosti konkrétne neuviedla, akým spôsobom do jej súkromného a rodinného života zasiahol napadnutý rozsudok krajského súdu a napadnutý rozsudok najvyššieho súdu. Svoje tvrdenie, že nie z vlastnej viny prišla o domov a hrozí jej, že skončí na ulici, nepreukázala žiadnym konkrétnym dôkazom. Uvedenému tvrdeniu zároveň odporuje skutočnosť, že trvalý pobyt sťažovateľka dosiaľ má na rovnakej adrese (████████████████████), kde sa rodinný dom s prístavbou nachádza. V prípade, ak by aj došlo k neoprávnenému zásahu do práva sťažovateľky na obydlie (napr. vystaňovaním), jeho ochrany by sa musela primárne domáhať prostredníctvom všeobecných súdov (bod 14).

30. Na základe uvedeného ústavnu sťažnosť sťažovateľky v tejto časti odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. c) zákona o ústavnom súde pre nesplnenie náležitostí ustanovených zákonom.

31. Vzhľadom na odmietnutie ústavnej sťažnosti ako celku sa ústavný súd ďalšími požiadavkami sťažovateľky uvedenými v petite nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 13. februára 2025

Jana Baricová
predsedníčka senátu